Procesul unui grup de spioni, trădători și complotiști în slujba Vaticanului și a centrului de spionaj italian

IN SALA PROCESULUI

Procesul ce se desfășoară în fața Tribunalului Militar din București dovedește încăodată în ce hal de decădere morală și de izolare politică de popor se află dușmanii Republicii noastre. Banda de spioni, trădători și complotiști judecată acum a întreprins acțiuni ticăloase împotriva Statului nostru. Profilul moral desgustător al acuzaților explică deplin mișeleștile lor uneltiri antipopulare. Augustin Pacha, episcop romano-catolic de Timișoara și Banat, este spion de 27 de ani. Inchipuiți-vă câte informații care țin de securitatea statului au luat drumul străinătății în tot acest timp! In Februarie 1934 acest prelat s'a întâlnit cu Hitler în vizuina acestuia, promițându-i sprijinul hitleriștilor din țară. In persoana lui Pacha s'a îmbinat activitatea de spionaj a Vaticanului și a Gestapoului hitlerist în țara noastră. Nimic n'a precupețit ticălosul bătrân; niciun mijloc nu i s'a părut prea murdar. A ascuns și aur într'o biserică, în timp ce adormea pe naivi cu pretinsul său „har divin".

Să luăm alt prelat: Gatti Clement, cel care vrea să pozeze în franciscan ce n'are nimic deaface cu „politica". Dar cei 2.600.000 lei cu care au fost plătiți de Legația Italiei tot felul de spioni și informatori prin mâinile lui „sfințite" au trecut.

Mai găsim în boxă agenți ai spionajului papal ca Waltner Iosif și Schubert Iosif, personaje sinistre în care deasemenea cupiditatea de bani duce casă bună cu ura otrăvită împotriva poporului liber în țara căruia șederea lor era permisă.

Figuri dintre cele mai respingătoare sunt acelea ale acuzaților Săndulescu Gheorghe și Ștefănescu Lazăr, ambii inspectori generali școlari, tipi reprezentativi pentru carieriștii și slugoii exploatatorilor, care sălășluiau în trecut în sânul corpului didactic fără nicio legătură cu interesele și preocupările reale ale acestuia.

Aceștia s'au gândit, că în timp ce formal se declară participanți la activitatea constructivă a poporului ar putea, clandestin, să înființeze un partid-fantomă — pe care l-au botezat „socialist creștin" — cu care să facă mare tapaj pentru a atrage atenția vreunui serviciu de spionaj străin cu banii căruia să se căpătuiască ei după aceea.

Mizerabila lor formație „socialist-creștină" n'a întrunit însă câtuși de puțin o adeziune de massă. Nici 13 oameni pentru a constitui așa zisul „comitet central" n'au reușit să adune bandiții. Ei au completat numărul necesar de membri cu nume fictive.

Dar tapajul lor a atras un serviciu de spionaj dintre acelea care stau cu ochii ațintiți asupra țării noastre, doar-doar i-ar putea da vreo lovitură. In cazul de față este vorba de serviciul de spionaj italian condus personal la noi în țară de fostul ministru al Italiei la București Scammacca. Ocupație cu care ne-au obișnuit diplomații imperialiști.

Dar marele acuzat în proces este Vaticanul despre care nu ar fi corect de spus că are un serviciu de spionaj; el însuși este un întins serviciu de spionaj dotat și cu oficine de instigare războinică. Toată haita de spioni în sutană a acționat în conformitate cu instrucțiunile Vaticanului. Rolul de transmițător al acestor instrucțiuni l-a jucat Nunciatura Apostolică din București, al cărei personal s'a dovedit încă anul trecut că se ocupă cu spionajul în țara noastră. Vă mai amintiți de O'Hara, Del Mestri și alți conducători ai Nunciaturii, descoperiți ca spioni de unul din procesele trecute și ale căror nume revin în desbaterile procesului de față.

Dar oricât de versați în spionaj ar fi salariații Vaticanului, nu le poate merge multă vreme într'o țară care-și afirmă hotărît independența națională și rezistența dârză la orice încercări de amestec străin în treburile proprii. Nu le merge într'o țară unde poporul și organele de stat care-i apără viața și libertatea acționează ca un singur om. Unitatea dintre popor și organele statului este pentru toți uneltitorii și complotiștii un obstacol de care se vor lovi întotdeauna și care-i va conduce pe banca acuzării, în fața judecății poporului.

Aceasta o văd cu ochii lor acum bandiții judecați în sala Tribunalului Militar. O văd fie și numai aruncându-și ochii în sala de unde oameni din popor îi privesc cu desgust și ură, cu hotărârea de a zădărnici și în viitor orice uneltiri ale prepușilor imperialismului american împotriva țării noastre.

Interogatoriul acuzaților

In ședințele de Luni ale procesului grupului de spioni, trădători și complotiști în slujba Vaticanului și a centrului de spionaj italian, au fost interogați acuzații Pacha Augustin, Waltner Iosif și Schubert Iosif.

Interogatoriul acuzatului Pacha Augustin

PREȘEDINTELE: De când îl cunoști pe Scherer și ce relații ai avut cu el?

ACUZATUL: Il cunosc pe Scherer din 1933, la Timișoara.

PREȘEDINTELE: Ai fost la Berlin în 1934?

ACUZATUL: Am fost ,timp de 5 zile. Scherer a aranjat această călătorie, în care am fost însoțit de ruda mea apropiată, Kräuter Francisc. La Berlin, Scherer, care m'a așteptat la gară, mi-a spus: „D-voastră sunteți episcop romano catolic și deoarece majoritatea credincioșilor sunt germani și propaganda lui Hitler duce o campanie împotriva catolicilor ar fi bine ca D-voastră să luați legătura cu Hitler pentru a-l face atent asupra acestui lucru". Eu nu am acceptat imediat. Am cerut timp de gândire ca să iau contact cu reprezentanța Vaticanului dela Berlin pentru a vedea dacă ei sunt de acord să cer această audiență. Imediat am luat contact cu reprezentantul Vaticanului la Berlin, nunțiul papal Orsenigo Cezare, căruia i-am spus că Scherer m'a sfătuit să cer audiența la Hitler. El a aprobat, dar mi-a interzis să-i spun lui Hitler că știe despre acest lucru.

PREȘEDINTELE: Cum ai obținut după această discuție cu Orsenigo audiența la Hitler și cum s'a desfășurat această audiență?

ACUZATUL: După aceasta Scherer a aranjat toată chestiunea.

PREȘEDINTELE: Impreună cu cine ai mai fost în audiență la Hitler?

ACUZATUL: A fost acolo și locțiitorul lui Hitler, Rudolf Hess.

PREȘEDINTELE: Cu cine te-ai mai dus la Hitler?

ACUZATUL: M'am dus împreună cu deputatul Kräuter Francisc. La Hitler m'am prezentat și am spus că sunt episcop romano-catolic din România și că majoritatea credincioșilor mei sunt germani și că-i aduc un salut din partea lor. Hitler i-a cerut lui Kräuter unele amănunte în legătură cu împrejurările în care trăesc germanii din România.

Pe Hitler l-a interesat situația materială a germanilor din România și mi-a promis că va interzice propagandiștilor săi să se facă propagandă împotriva bisericii catolice.

PREȘEDINTELE: După audiența pe care ai avut-o la Hitler, ce ai auzit că s'a spus în țară?

ACUZATUL: Eu am citit pe atunci ziarele din București și am văzut că Nicolae Iorga a făcut o interpelare în Senat în legătură cu audiența mea la Hitler. Am citit și în alte ziare și am văzut că toate comentau această audiență.

PREȘEDINTELE: Care a fost atitudinea D-tale față de organizațiile fasciste germane din România?

ACUZATUL: Deoarece majoritatea credincioșilor mei erau germani eu nu am putut să rămân pasiv față de aceste organizații, pentrucă altfel o mare parte a credincioșilor mei m'ar fi subapreciat. Am luat parte la una din manifestațiile desfășurate la Timișoara, care a fost aranjată de Andreas Schmidt, locțiitorul și reprezentantul lui Hitler în România, care m'a invitat și pe mine. Fiind în mare majoritate tineret german, venit în mare masă, și care a salutat cu obișnuita ridicare de mână — salutul hitlerist— pentruca ei să simtă că episcopul lor este alături de ei, am răspuns cu acelaș salut hitlerist. O asemenea manifestare a grupului etnic german a mai fost și la Aradul Nou la care am participat și eu și unde deasemenea am salutat și am fost salutat prin aceeași ridicare de mână hitleristă.

PREȘEDINTELE: Ce servicii ți-a cerut conducătorul organizațiilor fasciste germane în legătură cu școlile?

ACUZATUL: Cred că era în 1941, când am primit o scrisoare dela Andreas Schmidt prin care am fost solicitat să predau toate școlile catolice de limbă germană, grupului etnic german, împreună cu toată averea, bunurile ce le posedau. Fiind o chestiune foarte mare, am cerut sfat dela Vatican, care mi-a răspuns prin Nunțiul dela București, să predau școlile spre folosință grupului etnic german.

PREȘEDINTELE: Care a fost poziția Vaticanului față de politica și manifestările d-tale cu privire la organizațiile fasciste germane etnice?

ACUZATUL: Nunțiul Cassulo a știut, căci a fost pe vremea aceea la București și a fost informat despre toate faptele mele și toată atitudinea mea față de aceste grupuri, și a aprobat toate acestea.

PREȘEDINTELE: Ce părere ai despre acțiunile d-tale contra legilor țării noastre? Recunoști că ai dus o activitate de spionaj?

ACUZATUL: Recunosc, așa după cum am făcut și în declarația mea, această activitate de spionaj în dauna Statului Român și în folosul Vaticanului.

PREȘEDINTELE: Când și în ce împrejurări ai început activitatea de spionaj?

ACUZATUL: Activitatea de spionaj am început-o în 1923 când Vaticanul m'a numit episcop romano-catolic în Timișoara. In calitate de episcop catolic trebuia să dau din când în când rapoarte către Vatican din eparhia mea. In dreptul canonic sunt prevăzute 100 întrebări, la care trebuia să răspundă episcopul romano-catolic, iar din cinci în cinci ani trebuia să le ducă personal la Vatican și să ceară audiență. Rapoartele se refereau la chestiuni bisericești în primul rând, precum și la probleme militare, politice, economice și sociale.

După venirea lui Hitler la putere, și mai ales între 1941-1944, afară de chestiunile bisericești, aceste rapoarte conțineau informații cu caracter militar, câți oameni au fost încorporați, câți tineri germani au fost înrolați în SS, care era moralul armatei și cum priveau războiul hitlerist. Deasemeni, am trimis și rapoarte care se refereau la problemele de trai, la problemele privind felul în care populația privea desfășurarea luptelor de pe front. Rapoartele le-am trimis la Nunciatură, unde în acea vreme Nunciul papal era Andrea Cassulo.

PREȘEDINTELE: Cum ți-ai desfășurat activitatea de spionaj după 23 August 1944?

ACUZATUL: După 23 August 1944 Andrea Cassulo mi-a cerut să-i trimit mai departe rapoarte, lucru pe care eu l-am făcut.

Rapoartele au fost întocmite conform instrucțiunilor date de Cassulo. Pentru obținerea informațiilor necesare am însărcinat pe preoții mei să culeagă informațiile și să le trimită la Nunciatură. Printre ei se află Iosif Waltner și Heber Ioan.

Fiind întrebat de președinte asupra activității de spionaj desfășurată din 1944 și până la arestarea acuzatului, Augustin Pacha a declarat:

„In 1945 Andrea Cassulo mi-a dat sarcina să trimit informații asupra armatelor sovietice care au trecut prin eparhia mea, să raportez ce atitudine au luat aceste trupe sovietice față de populație și cum a privit populația Armata Sovietică. Aceste rapoarte le-am întocmit conform instrucțiunilor lui Cassulo, iar la 15 August 1945 am mers personal la București. unde am făcut un referat verbal. După Cassulo a sosit O'Hara, noul Nunciu. Ajungând la Nunciatură d-sa a dat un prânz unde au luat parte mai mulți episcopi. La acest prânz, O'Hara a spus că este american, că are legături cu Legația Americană și cu ajutorul nostru va da informații și de aci înainte Legației Americane. Și într'adevăr, așa s'a întâmplat. In 1948, când regimul actual s'a bucurat de succese mai mari, această activitate de spionaj a primit baze mai largi și un aspect mai conspirativ. Eu am primit atunci o scrisoare neoficială la Episcopie, fiind înștiințat că deacum înainte voi putea trimite informații numai prin curieri de încredere și să strâng informații numai dela indivizi de încredere. Atunci l-am însărcinat pe Waltner Iosif în care aveam încredere ca să strângă aceste informații și să le trimită la Nunciatură. El mi-a spus că a vorbit cu Del Mestri care i-a comunicat că această rețea de spionaj trebue să fie lărgită. Deasemeni, m'a înștiințat că și după plecarea Nunciaturii va rămâne o persoană din partea Nunciaturii, care va trimite mai departe informațiile la Vatican.

PREȘEDINTELE: Ai păstrat în arhivă anumite documente, care să poată oglindi activitatea de spionaj în favoarea Vaticanului ?

ACUZATUL: Da. In 1950 am distrus aceste documente, pentrucă ne-am gândit că autoritățile vor putea constata activitatea noastră de spionaj pe baza acestor documente. O parte din ele au fost distruse de către Waltner și Heber, iar o parte, din cele mai conspirative, au fost arse de către mine.

PREȘEDINTELE: Recunoști că ai deținut metale prețioase și valută străină?

ACUZATUL: Recunosc, așa după cum am recunoscut și în declarație.

PROCURORUL, CAPITAN MAGISTRAT OVIDIU TEODORESCU: Ce anume valută străină a deținut și ce a făcut cu ea?

ACUZATUL: Am avut valută și aur. Nu-mi aduc aminte precis cât a cântărit aurul, a fost aproximativ 1 kgr. Am chemat la mine pe fostul meu secretar Willjung Mihai și l-am rugat ca s'o ascundă. Peste câteva zile a venit la mine și mi-a spus că a ascuns-o în biserica romano-catolică din Becicerecul Mic. Din America am primit aproximativ 400 dolari. Am oprit pentru mine 40 de dolari, iar restul i-am predat unor preoți bătrâni.

PREȘEDINTELE: Pe piață n'ai schimbat?

ACUZATUL: Nu-mi aduc aminte, cred că s'au schimbat cei 40 de dolari.

PROCURORUL MILITAR SPECIAL, COLONEL AUREL ARDELEANU: Să ne spună acuzatul Pacha dacă rapoartele informative trimise Vaticanului în perioada anilor 1938, 1939 și 1940 cuprind date în legătură cu activitatea politică a organizațiilor democratice antifasciste din țară și ce anume date?

ACUZATUL: In raportul din 1938, pentru prima oară a fost vorba despre activitatea Partidului Comunist, deoarece ni s'a cerut ca să raportăm despre activitatea acestui Partid, despre felul în care masele privesc acest Partid, dacă masele ajută acest Partid.

Interogatoriul acuzatului Waltner Iosif

PREȘEDINTELE: Ce post ai ocupat la episcopia din Timișoara?

ACUZATUL: La episcopia romano-catolică din Timișoara am ocupat postul de director de cancelarie încă din anul 1927. Șeful meu a fost episcopul Augustin Pacha, până la destituirea lui în vara anului 1948. Și după această dată am avut legături cu el.

PREȘEDINTELE: După înapoierea lui Pacha dela Berlin ce ți-a istorisit?

ACUZATUL: După ce episcopul Augustin Pacha s'a reîntors dela Berlin mi-a spus că a fost în audiență la Hitler și la ministrul de externe german, Neurath, în urma unei înțelegeri dintre el și Nunțiul Papal din Berlin. Mi-a spus deasemeni că în audiența dela Hitler a vorbit despre activitatea desfășurată de el în rândurile populației germane din Banat și l-a rugat pe Hitler să-l ajute în această activitate. Hitler l-a felicitat pe episcopul Augustin Pacha și l-a rugat să continue activitatea lui în folosul național-socialiștilor din Banat.

PREȘEDINTELE: In ce împrejurări ai fost recrutat în serviciul de spionaj și când?

ACUZATUL: La scurt timp după întoarcerea lui Augustin Pacha dela Berlin am fost chemat telefonic la Nunciatura Apostolică din București de secretarul Nunciaturii. Acesta mi-a spus că Vaticanul cere să înființăm la episcopia romano-catolică din Timișoara un centru de spionaj și pentru această misiune am fost chemat eu la București. Intrebându-l dacă episcopul meu știe despre această chestiune, el a răspuns că tocmai episcopul meu a discutat chestiunea cu Nunțiul Cassulo și că deaceea am fost chemat eu la București. Apoi eu m'am dus împreună cu secretarul Nunțiului Del Mestri în biroul Nunțiului Andrea Cassulo. Acesta m'a întrebat dacă am luat cunoștință de misiunea ce vrea să mi-o încredințeze și dacă sunt de acord. I-am răspuns că da.

PREȘEDINTELE: Ce instrucțiuni ți-a dat pentru organizarea acestui serviciu de spionaj?

ACUZATUL: Nunțiul Cassulo mi-a spus că Vaticanul trebue să știe amănunțit ce se întâmplă în România. Apoi mi-a spus că trebue să culeg informații din domeniul economic, cultural, militar și social. Mi-a spus să fiu foarte discret asupra legăturii mele cu Nunciatura în chestiunile de spionaj.

PREȘEDINTELE: Cum trebuia să culegi informațiile?

ACUZATUL: Informațiunile trebuia să le culeg din discuțiile și întrebările puse persoanelor care veneau cu diferite chestiuni în biroul meu: preoți sau laici.

PREȘEDINTELE: De când ai început activitatea de spionaj?

ACUZATUL: Din ordinul nunțiului Adrea Cassulo am început activitatea mea de spionaj din anul 1934. Am continuat această activitate până la 23 August 1944 și mai departe până la plecarea nunțiului Andrea Cassulo din țară și după aceasta am furnizat informații de spionaj trimițându-le lui Del Mestri, până la venirea nunțiului O'Hara, în 1947. Pe urmă am furnizat informații predându-le nu nunțiului, ci secretarului Del Mestri, până la plecarea Nunciaturii din țară. Apoi am continuat activitatea mea în conformitate cu instrucțiunile primite de la Del Mestri, și am furnizat mai departe informații din domeniul militar, economic și social, prin episcopul clandestin Iosif Schubert.

Acuzatul a arătat apoi că la culegerea informațiilor a fost ajutat de Heber ,secretarul episcopiei, de Wulff Elisabeta zisă sora Hildegardis, sora Patricia și Eugen Csendes. Heber i-a spus că Augustin Pacha l-a cerut să culeagă informații despre activitatea partidelor politice, despre manifestări culturale, despre unități militare, despre producția în fabrici, despre recoltă și însămânțări și altele, informații pe care să i le predea lui.

PREȘEDINTELE: Ce informații ai cules între 1933 și 23 August 1944?

ACUZATUL: In această perioadă am cules și transmis secretarului Del Mestri următoarele informații: date despre mișcarea hitleristă, date despre mișcările făcute în armata română, date despre mișcările muncitorești în diferite fabrici, date despre Partidul Comunist, activitatea lui ilegală, etc. Aceste informații le-am transmis personal, deplasându-mă în fiecare an de 3—4 ori la București la Nunciatura Apostolică. In afară de mine, s'au mai deplasat la Nunciatura din București, pentru acelaș lucru, Augustin Pacha și Ioan Heber.

PREȘEDINTELE: Cu Del Mestri când ai luat contact prima dată și ce discuții ai avut cu el?

ACUZATUL: Cu Del Mestri am avut prima întrevedere în anul 1936, când m'am deplasat la București să predau informațiunile. El mi-a spus că este însărcinat cu preluarea informațiilor și că Vaticanul l-a transmis că misiunea mea are o mare importanță.

PREȘEDINTELE: Până la 23 August 1944 ți s'au mai cerut în mod special și alte servicii?

ACUZATUL: Da. In anul 1936 am fost invitat la o consfătuire, care a avut loc în biroul episcopului Augustin Pacha, la care au luat parte Elisabeta Wulff, Kräuter, Iosif Mischbach, eu și alte persoane. Cu această ocazie episcopul mi-a spus că la manifestația tineretului german, care se va face în Teremia Mare, trebue să arătăm că episcopul aprobă integral politica lui Hitler și în general trebue să arătăm iubirea noastră pentru Hitler și partidul lui.

Intrebat pentru ce-i trebuiau lui Del Mestri informațiile cerute, acuzatul a răspuns:

Vaticanul trebue și vrea să știe toate, să aibă material mult pentru o luptă înverșunată contra comuniștilor și mai ales contra Uniunii Sovietice. Acest material va fi întrebuințat și în eventualitatea unui război contra Uniunii Sovietice.

PREȘEDINTELE: Când ai fost ultima oară la Nunciatură înainte de 23 August 1944 și ce discuții pe linie de spionaj ai avut cu nunțiul?

ACUZATUL: In Iulie 1944, împreună cu episcopul, m'am deplasat la Nunciatura din București. Episcopul a intrat în biroul nunțiului, iar eu m'am prezentat la Del Mestri, căruia i-am predat materialul cules, adică date despre sabotaj în fabrici, despre nemulțumirile poporului german din cauza războiului. Del Mestri mi-a spus că situația devine gravă deoarece situația frontului de răsărit al germanilor s'a înrăutățit și deaceea trebue să viu mai des pe la București și să-i transmit informațiile de spionaj. Am fost chemat telefonic în luna Noembrie 1944 tot la Nunciatura din București să mă prezint urgent la nunțiul Andrea Cassulo. M'am deplasat la București și m'am prezentat nunțiului Cassulo și el mi-a spus că Vaticanul cere să fiu foarte bine informat și că el cere dela mine informațiuni asupra activității Partidului Comunist, dar să fiu foarte precaut deoarece situația este foarte gravă. Când vin la București să fiu atent dacă nu cumva sunt urmărit de vreo persoană și să nu intru în Nunciatură fără a anunța telefonic că am sosit la București. Mi-a mai spus că dacă eu nu pot să vin la București, să transmit materialul prin Adalbert Boroș, care a fost hirotonisit clandestin ca episcop.

PREȘEDINTELE: Până la ce dată ai furnizat informațiuni din ordinul lui Cassulo și ce cuprindeau?

ACUZATUL: Din ordinul lui Cassulo am furnizat informații direct secretarului său, Del Mestri. După 23 August 1944 și până la plecarea nunțiului din țară, am transmis în general informațiuni militare, administrative, economice, despre producție, etc.

Acuzatul arată apoi împrejurările în care l-a cunoscut pe noul nunțiu O'Hara, în Martie 1947 și relatează cum a luat parte la o masă la Nunciatură, la care erau invitați Augustin Pacha, Del Mestri, episcopul greco-catolic Aftenie și alții. Nunțiul a ținut o cuvântare spunând că America îi va ajuta cu bani și cu toate mijloacele necesare pentruca ei să poată micșora influența Uniunii Sovietice și a Partidului Comunist în țară, și că el are legături permanente cu legația americană. A spus apoi că vrea să doneze fiecărei episcopii câte o mașină americană și că vrea să viziteze toate eparhiile din țară.

După aceea acuzatul arată cum a furnizat informații cu caracter militar, administrativ, politic, social, transmise direct lui Del Mestri, până în Iulie 1950, când Nunciatura a fost nevoită să plece din țară din cauza unui proces de spionaj în care a fost implicat și nunțiul O'Hara.

Pentru transmiterea informațiilor se deplasa de 3—4 ori pe an la Nunciatură, iar când nu a putut a trimis persoane demne de încredere. Informațiunile le-a transmis verbal, făcând notițe pentru a putea reține ce anume informațiuni să transmită.

PREȘEDINTELE: Ce discuții ai avut cu Del Mestri, în ceeace privește activitatea de spionaj?

ACUZATUL: In Februarie 1948 Del Mestri mi-a spus că nunțiul este foarte agitat din pricina evenimentelor desfășurate în România, despre înființarea Republicii Populare Române, etc., deaceea se frământa cum trebue Nunciatura să lucreze mai departe în aceste împrejurări; noi însă să nu încetăm activitatea, ci să o intensificăm. După aceea am intrat într'o fază nouă de lucru. In Decembrie 1948 Del Mestri, după arestarea episcopilor mi-a spus că trebue să fiu foarte precaut și-mi cerea, totuși, cu orice sacrificiu, să continui activitatea informativă. In Decembrie 1949 Del Mestri mi-a spus că șoferii Nunciaturii au fost arestați pentru spionaj, că ei știu multe despre el și că probabil Nunciatura va trebui să plece din țară și totodată este posibil ca el să fie arestat. Deasemenea mi-a spus că dacă Nunciatura va pleca din București ,totuși va rămâne cineva care o va înlocui. El mi-a spus să culeg mai departe informațiuni și să le transmit persoanei care se va prezenta la mine. Ultima dată m'am întâlnit în Iunie 1950 cu Del Mestri la București, când mi-a arătat o pastorală al cărei conținut fusese deja trimis la Timișoara pentru a fi citit de episcop în catedrala din Timișoara.

După plecarea Nunciaturii din București am cules mai departe informații din domeniul vieții publice economice, militare, culturale, sociale, pe care le-am transmis prin sora Gerta, sau personal, lui Schubert.

Vorbind despre distrugerea documentelor compromițătoare din arhiva episcopiei din Timișoara, acuzatul Waltner arată că a fost ars dosarul care conținea socotelile banilor primiți de la Nunciatură, apoi dosarul care conținea documente, acte și notițe scrise, care oglindeau activitatea preoților și a eparhiei contra Partidului Comunist și contra Uniunii Sovietice, în special propaganda oficială, misiuni speciale. A mai fost nimicit și un dosar conținând date asupra unităților sovietice care au trecut prin țară spre frontul de Vest.

Interogatoriul acuzatului Schubert Iosif

PREȘEDINTELE: Când și în ce împrejurări ai fost hirotonisit ca episcop clandestin?

ACUZATUL: La 30 Iunie 1950. La această hirotonisire, pe care a săvârșit-o fostul nunțiu apostolic O'Hara a asistat monseniorul Dragomir, cei doi secretari Del Mestri și Kirk, apoi un preot greco-catolic Todea Alexandru. Hirotonisirea a avut loc în capela Nunciaturii Apostolice din București. Această hirotonisire s'a făcut în mod clandestin pentrucă așa au fost dispozițiile Sft. Scaun, ca nici o persoană să nu știe despre acest lucru.

PREȘEDINTELE: La rândul d-tale pe cine ai hirotonisit episcop?

ACUZATUL: Eu am hirotonisit ca episcop, în urma dispozițiilor primite, pe preotul greco-catolic Alexandru Todea în ziua de 19 Noembrie 1950, în capela Catedralei Sft. Iosif din București.

PREȘEDINTELE: După ce ai fost hirotonisit episcop, ce însărcinări ai primit și dela cine anume?

ACUZATUL: Câteva zile după hirotonisirea mea Nunciatura Apostolică a trebuit să părăsească țara. Atunci nunțiul apostolic O'Hara mi-a comunicat să păstrăm legătura cu Sft. Scaun și să fac tot ce pot ca să comunic Sft. Scaun ceeace îl interesează. Deasemenea mi-a spus că m'aș putea folosi de surorile Reissner, Maria Fenywesi și Cristina Devald, care sunt persoane de încredere, ca să facă serviciul de curiere. Aceste comunicări le voi preda părintelui Gatti care să le transmită mai departe legației italiene pentru a fi transmise Sft. Scaun la Vatican. Pentru aceste legături între mine și părintele Gatti pot să folosesc serviciile acestor călugărițe. Am acceptat aceste însărcinări și mi s'a prezentat ocazia când dela Timișoara a venit o călugăriță Gerta Kernweiss. Dorind să trimită din partea cancelarului episcopatului din Timișoara o comunicare la Roma, s'a întâlnit cu sora Reissner care la rândul ei i-a spus că eu sunt persoana care face această mijlocire.

PREȘEDINTELE: Din partea cui veneau aceste informații?

ACUZATUL: Din partea monseniorului Boroș din Timișoara și din partea monseniorului Waltner din Timișoara.

PREȘEDINTELE: Ce discuții ai avut cu Waltner în legătură cu aceste informații?

ACUZATUL: I-am comunicat să fie discret și că avem acum o soră care dacă vine la București, să fie folosită de el pentru a-mi trimite informațiile și să aibă grijă ca ele să sosească înainte de ultima Miercuri a lunii la București, adică înainte de plecarea curierului legației.

PREȘEDINTELE: In afară de Waltner și de Kernweiss cui i-ai mai comunicat însărcinările pe care le-ai primit?

ACUZATUL: Le-am comunicat și monseniorului Sandor Imre din Alba Iulia prin sora Reissner.

PREȘEDINTELE: Ce ai făcut cu informațiile?

ACUZATUL: Cele care erau corespunzătoare le-am trimis mai departe părintelui Gatti.

PREȘEDINTELE: Ce fel de informații ai cules?

ACUZATUL: Diferite informații din domeniul social, politic, economic, administrativ, bisericesc și militar. Aceste informații îmi erau transmise în general verbal. Unele din ele le primeam în scris. Le primeam verbal pentrucă nu voiam ca aceste informații să constitue un material care ar fi putut să fie găsit de autorități.

PREȘEDINTELE: La ce se refereau în general informațiile pe care le-ai primit dela Waltner, Boroș, Sandor și Kernweiss?

ACUZATUL: Informațiile primite dela monseniorul Boroș, monseniorul Waltner și dela monseniorul Sandor Imre, se refereau în general la organizarea gospodăriilor agricole colective, la unele măsuri luate de către autorități, la situația financiară și economică, la salariile muncitorilor din fabrici și întreprinderi, la aprovizionarea orașelor, la chestiuni administrative și din domeniul organizației bisericești, apoi la mișcarea religioasă, începută cu Congresul dela Tg.-Mureș și continuată la Gheorghieni-Ciuc cât și la atitudinea unor preoți față de aceste congrese. Din domeniul militar am primit o informație despre mișcări de trupe. Eu transmiteam aceste informații părintelui Gatti prin surorile Reissner și Maria Fenywesi și anume prin hârtiuțe mărunte sau în plicuri.

PREȘEDINTELE: Unde mergeau aceste informații mai departe dela Gatti?

ACUZATUL: La Legația italiană din București, care, prin curier diplomatic le trimitea mai departe la Vatican.

PREȘEDINTELE: Pentru adunarea informațiilor ce anume instrucțiuni ai dat lui Waltner, Boroș și Sandor Imre?

ACUZATUL: Instrucțiuni speciale nu i-am dat nici lui Boroș și nici lui Sandor.

PREȘEDINTELE: Din ce cauză nu le-ai dat instrucțiuni?

ACUZATUL: Pentrucă dumnealor erau în curent cu misiunea lor, deoarece au vorbit dinainte de plecarea nunțiului cu monseniorul Del Mestri sau chiar cu nunțiul.

PREȘEDINTELE: De unde știai că aceștia au vorbit cu Del Mestri, cu O'Hara sau cu alții?

ACUZATUL: Mi s'a comunicat că există un cuvânt de recunoaștere, „Jakab", pentru acea persoană care va fi la București intermediar pentru a transmite mai departe aceste informațiuni. Acest lucru mi l-a spus sora Hildegard și dacă nu mă înșel în trecut mi l-a spus nunțiul apostolic O'Hara. Imediat după plecarea nunțiului le-am comunicat că eu sunt persoana aceea care a fost destinată de către nunțiul apostolic să adune aceste informațiuni și să le transmită mai departe părintelui Gatti pentru a ajunge la legația italiană.

PREȘEDINTELE: Ce fel de informațiuni i-ai trimis vorbă lui Waltner să culeagă în mod special?

ACUZATUL: I-am dat indicațiuni să culeagă informațiuni dela Satu Mare și dela Oradea.

PREȘEDINTELE: Și ce trebuiau să cuprindă în general acestea informațiuni?

ACUZATUL: Ele trebuiau să fie culese din toate domeniile care au legătură cu cel bisericesc, de exemplu domeniul social poate să aibă legături cu domeniul bisericesc; domeniul administrativ poate să aibă legături cu cel bisericesc; domeniul economic poate să aibă legături...

PREȘEDINTELE: Și din domeniul militar?

ACUZATUL: Domeniul militar nu are astăzi legături cu domeniul bisericesc.

PREȘEDINTELE: Dar pe d-ta te interesa?

ACUZATUL: Da.

PREȘEDINTELE: Până când ați desfășurat această activitate de spionaj ?

ACUZATUL: Până la arestarea mea. Chiar în săptămâna aceea, prin părintele Gatti am comunicat încă ultimele informații la Roma.

PREȘEDINTELE: Ce alte persoane ai mai folosit pentru comunicarea de informații din țara noastră?

ACUZATUL: Am avut ocazia să cunosc pe d-na Schmidt, soția reprezentantului politic al Austriei la București.

PROCURORUL MILITAR SPECIAL, COLONEL AUREL ARDELEANU: Să spună acuzatul care era consemnul de recunoaștere între el și călugărițele care îi aduceau informațiuni de pe teren și cine a indicat folosirea acestui consemn?

ACUZATUL: Consemnul era „Jakab" și acest consemn nu știu cine l-a ales, însă era convenit între monseniorul Boroș și nunțiul apostolic.

AVOCATUL ROMAN: Să ne spună acuzatul, biletele pe care le transmitea lui Gatti în ce limbă erau scrise?

ACUZATUL: In limba germană, deoarece monseniorul Del Mestri căruia îi erau adresate vorbea limba germană și eu discutam cu el în limba germană.

AVOCATUL ROMAN: Știe că părintele Gatti cunoștea limba germană?

ACUZATUL: Nu știu deoarece noi vorbeam în limba italiană și nu mă interesa dacă știe sau nu. (Tribunalul a hotărît confruntarea acuzatului Schubert cu acuzatul Waltner).

Este introdus acuzatul Waltner.

PREȘEDINTELE: Ai dat o declarație Tribunalului în care ai spus că ai căutat după plecarea Nunciaturii legătura la Schubert și ai trimis pe sora Gerta Kernweiss. La înapoiere ce anume instrucțiuni v'a adus din partea lui Schubert?

ACUZATUL WALTNER: Gerta Kernweiss a spus că Iosif Schubert cerea dela mine informațiuni din toată viața publică. Aceasta însemna pentru mine fără nicio discuție informațiuni din viața publică, culturală, socială, militară, politică.

PREȘEDINTELE: Ai fost chemat la București de el; ce instrucțiuni ți-a dat?

WALTNER: Că trebuia să transmit informațiuni din toate domeniile: economic, militar, cultural și social.

PREȘEDINTELE: Schubert, ce ai de declarat?

ACUZATUL SCHUBERT: Despre aceste conversații n'am putut să-mi reamintesc.

PREȘEDINTELE: Acum îți reamintești?

ACUZATUL SCHUBERT: Nu pot totuși să spun că în conștiința mea îmi aduc aminte și știu. Dar eu nu pot să refuz o afirmație care vine din partea unui om venerabil.

PREȘEDINTELE: Declarațiile din primele cercetări le recunoști în total?

ACUZATUL SCHUBERT: Eu susțin declarațiile mele, ce am scris cu mâna mea recunosc în totul.

Interogatoriul acuzatului Boroș Adalbert

PREȘEDINTELE: Recunoști conținutul declarațiilor pe care le-ai dat la primele cercetări?

ACUZATUL: Recunosc.

PREȘEDINTELE: Cine v'a hirotonisit episcop în mod clandestin și în ce împrejurări?

ACUZATUL: Hirotonisirea mea ca episcop a avut loc în 1948 în ziua de 12 Decembrie în următoarele împrejurări. In ziua de 7 Decembrie m'a căutat la Timișoara Del Mestri, secretarul Nunciaturii, care a venit în mod secret, îmbrăcat în haine civile. Mi-a comunicat că Vaticanul m'a ales pe mine ca să fiu hirotonisit episcop. Eu am acceptat această propunere, cerând monseniorului Del Mestri să aducă acest lucru și la cunoștința episcopului Augustin Pacha din Timișoara. Când am ajuns în palatul episcopal, l-am lăsat pe dânsul la scara principală, unde nu-l observa nimeni și m'am dus singur la biroul episcopului. I-am comunicat episcopului Augustin că a venit secretarul Nunciaturii și vrea să vorbească cu dânsul. Atunci l-am condus pe Del Mestri sus la episcop, căruia i-a adus la cunoștință că Vaticanul vrea să mă hirotonisească ca episcop. Episcopul Pacha a acceptat această propunere și am hotărît ca la 12 Decembrie, să fiu hirotonisit episcop la București. Hirotonisirea a avut loc în capela Nunciaturii și slujba a fost oficiată de nunțiul O'Hara. A luat parte personalul Nunciaturii și cei doi secretari, Del Mestri și Kirk.

PREȘEDINTELE: După această hirotonisire ce instrucțiuni ai primit dela Nunciatură?

ACUZATUL: După hirotonisire, secretarul Del Mestri mi-a comunicat să transmit informațiuni despre eparhie. Aceste rapoarte trebuiau să aibă și au avut caracter politic, economic și militar.

PREȘEDINTELE: Dela ce dată ai început activitatea de spionaj?

ACUZATUL: Dela această dată am început această activitate de spionaj, în folosul Vaticanului. Am primit instrucțiuni dela Del Mestri ca rapoartele să le trimit cu sora Gerta Kernweiss, care este persoană de încredere sau să le duc personal.

PREȘEDINTELE: Ce instrucțiuni ai primit din partea lui O'Hara?

ACUZATUL: Nunțiul mi-a spus că este foarte posibil ca să nu mai poată rămâne mult timp în țară. Insă ei se vor îngriji ca să existe o posibilitate să putem ține legătura cu dânșii, cu Vaticanul și pe mai departe.

PREȘEDINTELE: Au arătat cu această ocazie O'Hara și Del Mestri modul cum se va organiza în viitor o legătură?

ACUZATUL: Nunțiul mi-a povestit că este un proect de culegere de informații care va avea denumirea de proectul „Jakab". Dânșii vor să lărgească acest plan „Jakab" pentru toate eparhiile catolice existente în țară.

PREȘEDINTELE: Ce rol ai primit în cadrul planului „Jakab"?

ACUZATUL: Nunțiul mi-a adus la cunoștință că pentru eparhia Timișoarei eu sunt însărcinat cu strângerea și cu transmiterea informațiilor, pentru toată eparhia. Dela această dată, conform instrucțiunilor, nu am ținut legătură directă cu Nunciatura, ci numai prin sora Reissner Hildegrad.

PREȘEDINTELE: Cum ai procedat la culegerea informațiilor?

ACUZATUL: Am transmis informații în primul rând în legătură cu tot ceeace am văzut și am aflat eu pe teritoriul Timișoarei. Apoi m'am interesat dela preoții din eparhie, care au venit la biroul episcopiei, despre întreaga situație a parohiilor lor. Apoi, m'am interesat și la personalul biroului episcopiei. In special, dela secretarul episcopiei, Ioan Heber.

PREȘEDINTELE: La ce se refereau în general informațiile pe care le-ai cules și trimis mai departe lui Schubert?

ACUZATUL: Informațiunile pe care le-am transmis mai departe lui Schubert Iosif s'au referit în general la manifestările politice din unele orașe ale Ardealului și la influența acestora pe teritoriul eparhiei noastre.

PREȘEDINTELE: Ce instrucțiuni ai primit dela Schubert în August 1950, prin sora Kernweiss?

ACUZATUL: In August 1950, sora Kernweiss mi-a adus la cunoștință prin Schubert Iosif că a primit următoarele instrucțiuni din partea Vaticanului: să ascultăm emisiunile postului de radio al Vaticanului și să aplicăm instrucțiunile transmise prin acest post: să transmitem aceste instrucțiuni și preoților din parohia noastră ca să primească și ei în felul acesta instrucțiunile pentru activitatea lor și deci să se străduiască să asculte în mod regulat emisiunile Vaticanului.

PREȘEDINTELE: Mai ai ceva de adăugat pe lângă declarațiile făcute?

ACUZATUL: Doresc să menționez și să vă rog să aveți în vedere următoarele: întreaga activitate nu am dus-o din proprie inițiativă, mi s'a cerut și am fost însărcinat de către nunțiul O'Hara și de către secretarul Del Mestri. Cu toate că am știut că aceasta este un lucru ilegal, totuși am acceptat .

PROCURORUL CAPITAN MAGISTRAT OVIDIU TEODORESCU: Să ne spună acuzatul Boroș dacă a colaborat vreodată la anumite publicații ale Vaticanului.

ACUZATUL: Da. In anul 1936 sau 1937, nu-mi aduc aminte precis, am primit o însărcinare oficială dela episcopul Augustin Pacha să scriu articole pentru oficiosul Vaticanului, „Osservatore Romano". Am primit această însărcinare și am scris în două ocazii articole pentru acest ziar. Un articol despre locul de pelerinaj dela Maria Radna, al doilea despre jubileul episcopal.

★

In ședințele de Marți, Tribunalul Militar a interogat pe acuzații Boroș Adalbert, Gatti Clement, Pintori Eraldo, Topa Petre, Săndulescu Gheorghe, Ștefănescu Lazăr și Heber Ioan.

Interogarea acuzaților Boroș Adalbert și Gatti Clement s'a făcut prin interpreți.

Desbaterile procesului continuă în cursul zilei de azi. (Agerpres).

Poporul grec nu poate fi îngenunchiat

(Urmare din pagina I-a)

Peste 300.000 de oameni n'au zilnic de lucru. Armata șomerilor crește mereu. Alimentele și în special pâinea lipsesc masselor muncitoare. Prețurile cresc vertiginos, în timp ce salariile rămân pe loc.

In Grecia domnește astăzi fascismul, un fascism completat, „perfecționat", fabricat după modelul american. In toată țara funcționează tribunale militare. Șeful misiunii militare americane, generalul Van Fleet — astăzi mutat cu „postul" în Coreea — a dat monarho-fascismului instrucțiuni categorice,: „capture and kill", (prinde și omoară).

Impotriva ocupanților și slugilor acestora luptă cu dârzenie crescândă poporul grec, însetat de viață și libertate. Prin greve, demonstrații de massă, cu arma în mână patrioții greci luptă fără să-și plece capul în fața dușmanului. Iannis Tițilonis care a luptat în rândurile ELAS-ului și este condamnat la moarte prin împușcare de către monarho-fasciști a scris mamei sale următoarele cuvinte:

„Când va veni ziua libertății, când clopotele vor vesti bucuria, victoria, atunci, mamă, vei spune: „Este fiul meu, Iannis al meu, care anunță ziua libertății. Noaptea se apropie de sfârșit. In curând se vor ridica zorile. Și dacă mi-e dat să mor, pentru libertate voi muri, și această moarte va fi minunată. Peste câteva clipe va răsări soarele și o zi nouă va aduce lumina ei minunată pentru voi toți, pentru natură și viață".

Pentru ca soarele libertății să lumineze și să încălzească pământul Greciei, luptă neînfricat eroicul ei popor.

Armand Laurian